

TYRANNISERA, v. a. 1. Med grymhet beherrska; grymt behandla. — *Tyrannisering*, f. 2.

TYRANNISK, a. 2. Våldsam, grym och förtryckande. — *Tyranniskt*, adv.

TYRE, n. sing. Se *Torrved*.

TYSK, a. 2. Som tillhör eller har afseende på Tyskland eller tyska folket; som är född, inhemsk, finnes, växer eller tillverkas i Tyskland; äfv. derifrån kommen, der brukad. *T-a folket*, språket. *T-a riket*. *T-t talesätt*. *T-a orden*, äfv. kallad *Korsherrarnes orden*, andlig riddarorden, stiftad under korstågen. (Fam. skämtv.) *T. resa*, en halvande kvinnas nedkomst (uttrycket härleder sig ifrån tyska trettioåriga krigets tid). — *S. m.* 2. En, som är född eller bor i Tyskland, tillhör tyska folket.

TYSKA, f. 1. 1) Tysk kvinna. — 2) Tyska språket. *Förstå, tala t. Översätta från svenska på t.*

TYSKERI, n. 3. (fam.) Oförståndig efterhärming af tysk sed, smak, af tyska bruk, talesätt, o. s. v.

TYSKLAND, n. 5. (fam.) *Resa till T.*, göra en tysk resa; se *Tysk*.

TYSKSMIDE, n. sing. Kok- och färksmide, hvarvid tackjernets smältning verkställes i en och samma härd och på samma gång.

TYSKSTÅL, n. sing. Ett slags stål, tillverkad af tackjerns- och stångjernsskro med någon tillsats af hammarslag.

TYSKT, adv. På tyskt sätt, vis.

TYST, a. 1. 1) Som ej ger något ljud ifrån sig. *Hennes gitarr är nu t.; ingen knäpper derpå.* — *Syn.* Ljudlös. — 2) Fri för buller, støj, bråk. *I t-a skogen. En t. tillflyktsort. I gravens t-a gömma. T. och stilla lefnad.* Substantivt säges: *Lefva i det t-a*, stilla och indraget. (Fig.) *I det t-a*, i grafven. — *Syn.* Stilla. — 3) Som ej säger något, tigande; äfv. ej om-talad. *Sitta t. i sällskap. Vara t., hålla sig t. tiga. Han förblef länge t.; slutligen sade han: ... Det blef t. ett ögonblick, alla tego. Det var länge t.*, ingen talade på länge. *Vara t. med en sak*, ell. *hålla en sak t.*, ej tala derom, förtiga den, hålla den hemlig. *Var t. med det!* *Det är nu alldeles t. om den saken*, ingen talar derom. — 4) Tystlåten. *En t. och stilla karl.* — 5) Ej med ord uttryckt, men som dock kan förstås. *T. bifall, samtycke.* — 6) Hemlig. *T. förbehåll. Ett t. vilkor. T. öfverenskom-melse.* — *Adv.* På ett tyst sätt, med tysthet: 1) Utan buller. *Gå t.* — 2) Utan att väcka uppmärksamhet, uppehönde; sakta. *Gå t. till väga.* — 3) Utan mycket sällskap, indraget, stilla. *Lefva t. och stilla.* — *Int.* 1) Utrop, då man vill anbefalla tystnad. *T! T. der! T. då!* — 2) Innehärf anmaning till förtegenhet. *T. med det! T. som muren!* — 3) Säges, då man vill anmana någon att ej vidare tala om ett ämne. *T. nu med det der!* — 4) (fam.) Brukas ofta i sam-tal såsom ett slags fyllnadspartikel, t. ex.: *T., vänta. T! nu vet jag. Jo t! nu kommer jag ihåg.*

TYSTA, v. a. 1. Bringa till tystnad, förmå att tiga. *T. ett barn.* (Fig.) *T. skrikarne. T. munnen på någon. T. ned*, se *Nedlysta.* — *Tystande*, n. 3.

TYSTHET, f. 3. 1) Se *Tystnad*, bem. 1. *Gravens t. I skogens t.* — 2) Stillatigande, tystnad. *I sällskapet rådde mycken t. Hans beständiga t. oroade mig. Gå med t. förbi*

något. — 3) Tystlåtenhet. *Han är känd för mycken t. i sällskap.* — 4) Förtegenhet, hemlighållande. *Ed, hvarigenom man förbinder sig till t. Löfte om t. Pålägga t.* — 5) Hemlighet. *Han sade mig det i t. Saken blef i t. uppgjord. Gråta i t.* — 6) Afskildhet ifrån sällskapslivet, indragenhet, enslighet. *Lefva i t., i största t.* — 7) Frånvaro af ceremoni, af pomp, af ståt. *I t.*, utan ceremoni, utan högtidlighet; utan uppehönde. *Liket blef i t. begravvet.*

TYSTHETSED, m. 3. — **LÖFTE**, n. 4. Ed, löfte, hvarigenom man förbinder sig till tysthet, förtegenhet.

TYSTLÅTEN, a. 2. neutr. — *et.* Ej fallen för att tala mycket.

TYSTLÅTENHET, f. 3. Egenskapen att vara tystlåten.

TYSTMÖRKER, n. sing. (pop.) *I t-kret*, i skymningen.

TYSTNA, v. n. 1. Blifva tyst: 1) Upphöra att ljuda, klinga, sjunga, att låta höra sig. *Ljudet, sången, bullret, vinden t-de.* — 2) Upphöra att tala, att orda. *Talaren t-de.* — 3) (fig.) a) Upphöra att skrifva, att författa. *Skalden har nu t-t.* — b) (i allmänhet) Upphöra. *Förtalet, smädelsen t-de snart. T. af*, (för alla bem.) småningom tystna. — *Tystnande*, n. 4.

TYSTNAD, m. sing. 1) Tillstånd, då intet ljud eller buller höres. *Nattens t.* — 2) Tillstånd, då intet ord talas. *Sedan talaren slutat, inträdde en djup t., en lång, högtidlig t. Af-bryta t-en, Bjuda, pålägga t. Åska t. Förbigå något med t.* — *Syn.* Stillatigande, Tysthet. — 3) Förtegenhet, hemlighållande. *Man anbefallde mig t.* — 4) (fig.) a) Brukas, för att antyda, att en författare ingenting offentligent yttrat angående något ifrågavarande ämne. *Författarens t. är oförklarligt.* — b) Översksamhet, hvila, stillhet. *Passionernas t.*

TYTA, f. 1. Se *Göklyta*.

TYVÄRR! tyvärr, int. (af gamla pron. *Thy och Vårre*; således egentl.: dess värre!) Utrop, då man beklagar sig öfver något. *Det är t. allt för sant. T! det är nu förbi.*

TÅ, m. 3. pl. tår. 1) Hvarje af de rörliga och ifrån hvarandra afskilda delar, som ända foten på menniskor och på vissa djur. *Ställa, resa sig på t.*, på framåndan af foten. *Gå, stå på t.*, säges i samma mening. *Från topp till t.* — 2) *Tån på en sko*, framåndan deraf. *Mina skor äro för trånga i tårna*, framtill.

TÅG, m. 2. I. Växtsläktet *Juncus*.

TÅG, n. 3. II. En hopsnodd (slagen) samling af minst 24 garn eller 2 tums omkrets. *Tjåradt, otjåradt t. Slå t.*, hopsno tåg.

TÅG, n. 3. III. 1) Tågande. *Vara stadd på t. Under t. T-et öfver Belt.* Deraf *Intåg, Aftåg.* — 2) Krigsföretag till lands eller sjös. *Argonautiska t-et. Fransmannens t. till Moskau.* — Deraf *Krigs-, Sjö-, Vikingatåg, Röfvertåg, Fälttåg, m. fl.* — 3) En mängd menniskor, som tåga tillsammans, t. ex. vid processioner. *Hela t-et måste stanna.* — Deraf *Brudtåg, Bröllopståg, Liktåg, Kröningsståg.* — *Syn.* *Procession.*

TÅGA, v. n. 1. I. 1) Gå i högtidlig ordning. *Processionen t-de till kyrkan.* — 2) Se *Marschera. T. i fält. T. emot fienden. Napoleon t-de till Moskau.* — *Syn.* *Draga, Rycka, Marschera.* — 3) (fam.) Gå mycket långsamt och af-mätt, såsom i tågordning. *Komma t-ndes.* — För alla tre bem. säges: *T. af, fram, i'n, út, se Aftåga, &c.*